

Müğənni-şairə

Müdtikləz arasında uzun əsrlərdiz ki, mübahisə gədir. Səz birinci yazarıb, yoxsa musiqi? Kainatda ahəngdar səslərin şeələ, musiqi ilə, yağışla, şələlə ilə, yatpaq pıçultısı ilə, quş səslərinin bir anda eyni vaxtda səsləndiyini görmüşük. Bunlar bədi cəhətdən zövqümü-zü oxşasa da heç bizi aygılıqda nə musiqi, nə də səz deyildiz. Bunlar onlatın qaynarıdır, ilkin mənbələridiz. İnsanları şeə, musiqiyə səsləyən öznəkləridiz. İnsan xəyali qanadlandıran təbiətin möcüzələridiz. Lakin da-hi şairimiz Nizami yazır ki: "Dünyanın gözünü söz açır."

Elə bu nöqtdən çıxış edərək sözün birinci, musiqi-nin ikinci olduğunu həqiqət kimi qəbul etməliyik. Bir də ki, bəstəkarlar sözü musiqi yazırlar. Müğənnilər də belədir. Öz üslubuna uyğun mahnı seçərkən, həmin mahnının mətnini öyrənirlər, üroyəyatımlı, zövq oxşayan təəflərini seçirlər. Mətnə xüsusi diqqət edən istedadlı müğənnilərimizdən biri də Şahnaz Haşimovadır.

Şahnazla bizim tanışlığımız necə başladı? Sevimli həyat yoldaşım şairə Səfurə xanım Pirsultanı iki ay olardı ki, dünyasını dəyişmişdi. İnşabatı binanın qabağında Şahnaz xanım həyat yoldaşı, musiqiçi Eldar Abdullayevlə gəlirdilər. Şahnaz xanım mənimlə görüşdükdən sonra, əlimdəki təzə kitabla maraqlandı. Mən dedim ki, bu kitab Səfurə xanımın yenidən çapdan çıxması «Dünya sənə nəyim qaldı» şerlər kitabıdır. Bir gün sonra Şahnaz xanım telefonla hiçqıra-hiçqıra Səfurə xanımın məhəbbət şerlərini zümzümələyirdi. Həmin gündən sonra Şahnaz xanım mənimlə daha tez-tez telefon əlaqəsi saxlayırdı. Hiss edirdim ki, o, mənə nə isə demək istəyir. Lakin cəsarət tapmır. Bir gün utana-utana telefonda:

– Müəllim, mən də şer yazıb bilərəmmi? – dedi.

Mən dedim:

– Şahnaz xanım, bir halda o qəlb ki, neçə-neçə məhəbbət şerini özündə yaşada bilir, onu musiqi ilə qoşa qanad edə bilir, pərvazlandıran, o qəlbini yeni məhəbbət şerləri yaratmağa da haqqı var. Şer – hissdir, həyəcəndir, duyğudur. Bunların məcmuyə sizin sinənizdə yaşayır, ya-nıqlı avazınızda yaşayır.

Müləhizəm doğru çıxdı, hamının müğənni kimi tanıdığı Şahnazı, şair kimi mən kəşf etdim. Onun poeziyasında həyat çağlayırdı, dıpduru bulaq kimi. Mən həmin şerlərdən siz oxuculara nümunə vermək istəyirəm. Göy-göl haqqında çox şairlər yazmış, həmin şerlərə musiqilər bəstələnmişdir. Şərdə mənim xoşuma gələn odur ki, şairin sözü başqalarının təkrarı olmasın. Şahnaz xanımın üç bəndlik «Göy-gölüm» şerindən bir bəndi nümunə verirəm:

*Bir dünyasan bu dünyanın içində,
Bir gözəl yox, sən boyda, sən biçimə,
Səni görüb sevinc olur qənim də,
Zümrüd gözlü, qız isməli Göy-gölüm.*

Bu şərdən Koroğlu qoşmalarının rəyihəsi gəlir. Koroğlu «Alma gözlü, qız birçöklü Qırat gəl» deyirsə, Şahnaz da «Zümrüd gözlü, qız isməli Göy-gölüm» deyir. Qəhrəman Əz Qırat ilə öyündüyü kimi, müğənni də Göy-gölü ilə öyünür.

«Sən yaşat məni» şerində kamança çalın əri Eldara pünhan-pünhan öz istəyini belə ifadə edir:

*Hərəni həyatda bir hiss yaşadır,
Ey tarm, kamanın, sən yaşat məni.
Həyatda sevinclə, kədərlə qoşadır,
Ey dinim, imanım, sən yaşat məni.*

Doğrudan da, şerlərində deyildiyi kimi, Şahnazı şairədən onun mahnılandır. O, mənim mahnılarım dedikdə, oxuduğu mahnılardan çox, yazdığı şerləri nəzərdə tutur.

*Bu qəlbimin nəkam eşqi,
Yaşar məhullarda, yaşar.
Gözü yaşlı bulud kimi,
Həzrin-həzrin dolar, daşar,
Mahnımda bir ömür yaşar.*

Ümumiyyətlə, Şahnaz bütün şerlərinin mərkəzinə ya bırıbaşa, ya da dolaylı ilə məhəbbətini gətirir.

*Şahnazı öldürər bu hicran, bu qəm,
Dəyişər gözümə rəngini ulam,
Gətməz qulaqlardan, çəkilməz naləm,
Ey yaradan, neynəmişəm, diu sənə,
Yarı məndən, canı məndən ayırma,
Mən ölərəm, onu məndən ayırma.*

Şahnazın «Durnalrı» da özünəməxsusdur:

Poeziya

*Şahnaz avazıyla, durna səsiylə,
Qəlbimi ovlayar öz nəğməsiylə,
Yurdumuza töküləndə dəsiylə,
Könlümün gülünü dorib durnalar.*

Yurdumuzu qarış-qarış gəzən Şahnaz ayrı-ayrı bölgələrdə konsertlər vermiş, qonaq qalmış, yerli söhbətlərdən, əfsanələrdən duyğulanmışdır. Bəzən, bunları da poeziyaya gətirə bilmişdir. «Ceyran» şəri buna misal ola bilər:

*Əsər-əlamət yox ağ lalələrdən,
Niyə ağ lalələr qana boyanmış?
«Ceyrançöl» düzünün əfsanələri,
Lalə tək bağıma qara xal salmış,
Bir əfsanə mənim aqlımı almış.*

Hər bir şairin yaradıcılığında dünya fəlsəfi mahiyyət daşıyır. İnsan nəyi umursa, dünyadan umur. Nədən narazıdırsa, nədən gileylənirsə onun bir qanadını da dünyaya bağlayır:

*Sevdalı ömrümü edərək yarı,
Tuşladın tikanı könlümə sari,
Qırma son ümidim, qoy onu bari,
Qızılgül ətrinə yozum, a dünya.*

Şahnaz xanım istəyir öz dünyasından razı qalsın, ya

P.S. "Mədəni-maarif" in dəyərli oxucularının diqqətinə şairənin bir neçə şerini veririk.

qalmasın. Dünya ona çox şey verib. 1957-ci ildə Gənc şəhərində doğulmuş Şahnaz Həsən qızı Həşimova 1975-79-cu illərdə Q.Hüseynli adına musiqi texnikumunun musiqi şəkiliş şöbəsinə daxil olmuşdur. 2002-ci ildə ali təhsilini tamamlaymışdır. Ölkəmizin hüdudlarından kənarında – Türkiyədə, Almaniya, Çexoslovakiya, Qazaxıstanda və Orta Asiyada musiqi səfərlərində olan Şahnaz Həşimova addım-addım irəliləmiş, "Göy-göl" Dövlət Mahnı və rəqəmsal ansamblına rəhbərlik edərək Gəncə Dövlət Filarmoniyasının direktoru vəzifəsinə qədər yüksəlmişdir. 1989-cu ildə əməkdar artist, nəhayət 2000-ci ildə Azərbaycanın xalq artisti kimi şərəfli adı layiq görülmüşdür.

Kamança çalan Eldarla 1980-ci ildə ailə qurmuş, iki oğul sahibidir və təşkilatçı qadındır. Arzumuz bundan ibarətdir ki, Şahnaz xanım böyük zəhmətlə qazandığı bu nailiyyətləri, adları müqəddəs yaşatsın, daha da irəli getsin. Bu dost arzusudur.

O, şer yaradıcılığında nə dərəcədə nailiyyətlər, uğurlar qazanıb, yəqin ki, onları oxucular deyəcəkdir.

Sədnik Paşa Pirsultanlı
filologiya elmləri doktoru, professor
respublikanın Əməkdar mədəniyyət işçisi